

Zlatko Šešelj (1952–2023)

U proljeće ove godine proslavili smo, skromno ali radosno, zajedno s kolegama klasičnim filozozima, povijesničarima i arheolozima, za nas veliku i značajnu obljetnicu pedeset godina izlaženja časopisa LATINA ET GRAECA. Nas nekoliko, koji smo bili njegovi začetnici i koji smo kroz najveći dio toga vremena bili vezani uz LATINU, bilo uredničkim poslom bilo stručnim ili znanstvenim priložima, osjećali smo u tom trenutku neko posebno zadovoljstvo. Ipak, najveći je ponos, premda to ničim nije pokazivao, morao osjećati Zlatko Šešelj, jedan od osnivača časopisa i kroz gotovo 45 godina njegov glavni urednik.

Ali Zlatko je bio puno više od toga. Svojom silnom energijom i praktičnim duhom u najboljem smislu riječi obavljao je, pa gotovo sam, većinu onih prozaičnih poslova koji su osiguravali materijalne i financijske uvjete za kontinuirano izlaženje časopisa. Kad bi se pojavile poteškoće, prvi je podmetao leđa, u trenucima posustajanja (a bilo je i toga) neprestano je tražio izlaz i korio nas ako bismo zapali u akademsku dokolicu. U većini slučajeva više smo ga u tome slijedili nego što smo mu pomagali. Bez tog njegovog zalaganja LATINA ET GRAECA ne bi mogla ovako dugo opstati, a možda niti uopće.

IN MEMORIAM

Čitav svoj radni vijek proveo je predajući grčki i latinski jezik u osnovnoj školi, u Klasičnoj gimnaziji te metodiku nastave klasičnih jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Kad je nakon trogodišnjeg mandata ravnatelja Klasične gimnazije smijenjen kao nepodoban, osnovao je Privatnu klasičnu gimnaziju uvodeći među prvima obrazovne novine poput cjelodnevne nastave i nastave u blokovima. Stavljajući obrazovanje u središte svoga društvenog angažmana, beskompromisno je, kao buntovnik s razlogom, kritizirao anomalije obrazovnih reformi. Zalagao se svim silama za očuvanje nastave klasičnih jezika, ne samo iz uskostručnih razloga poput njihove „tradicije u hrvatskom obrazovanju i uronjenosti hrvatske civilizacije u antičke korijene”, kako je jednom napisao, već je smatrao da poznavanje klasičnih jezika pripada u temeljna znanja koja omogućuju njegovu znalcu da kritičku prosudbu „stvaralački koristi u životu i radu”. A u zaključku članka je naveo: „...da bismo se kao mali narod mogli natjecati s moćnijima u globalnoj utakmici, jedino na što se možemo osloniti jest kvalitetno obrazovanje – i to ne u utilitarnim vještinama u kojima ćemo uvijek zaostajati (jer se ključni tehnološki procesi zbivaju drugdje, pa će i njihove aplikacije u životu u nas kasniti), već u temeljnim znanjima. Tek osposobljeni za šire vidike i opremljeni boljim ‘alatima’ možemo biti sugovornici a ne sluge. Klasično je obrazovanje u tom smislu jedan od malobrojnih aduta što ih držimo u rukama.” Njegovo iskustvo u nastavi klasičnih jezika i svijest o stalnoj potrebi za njenim unapređivanjem i osuvremenjivanjem bili su presudni u koncipiranju novog udžbenika latinskog jezika *Orbis Romanus* u kojem je njegov suautorski udio bio prevladavajući.

Projekt koji je Zlatko osmislio odmah na početku svoga klasičnofilološkog puta i koji ga je zaokupljao kroz najveći dio njegova radnog vijeka, bio je bibliografski opis svih vrsta izdanja u kojima se pojavljuju antičke teme, a koji su objavljeni na jezicima naroda u bivšoj Jugoslaviji. Obradu te goleme građe Zlatko je započeo bibliografijom prijevoda iz grčke i rimske književnosti objavljenih u knjigama i zbirnim izdanjima sukcesivno je donoseći u LATINI kroz dugi niz brojeva. Zaokruženi korpus izdanja od 1800. do 1980. izašao je u zasebnoj knjizi *Bibliografija antike Ia* u biblioteci *Radovi LATINA ET GRAECA*. Ovaj tako znalački strukturiran i precizno definiran projekt ostaje kao otvoreni zadatak budućim istraživačima.

Slijedeći princip da u biblioteci *Prijevođi LATINA ET GRAECA* objavljujemo prvenstveno još u nas neprevedene tekstove s latinskog i grčkog jezika, Zlatko je, pokazujući i ovdje svoju golemu erudiciju i raznovrsne interese, preveo s latinskog Spinozin *Teološko-politički traktat* i *Traktat o poboljšanju razuma*, opsežnu *Povijest Stolne crkve zagrebačke* Baltazara Adama Krčelića te izbor iz zbirke *Carmina Burana*. I dok je kod Spinoze i Krčelića Zlatko pokazao svoje očekivano filološko znanje, u prijevodu ovih srednjovjekovnih satiričnih i ljubavnih pjesama i napitnica zrcale se

one njegove ljudske osobine kojih smo bili stalni svjedoci – nenametljiva erudicija, fina ironija bez zlobe, a prije svega primjerena radost življenja.

Iako smo znali za njegovu zadnju životnu borbu, nadali smo se da će u njoj, kao i u brojnim dotadašnjim iskušenjima, nadvladati. Ali Parke su htjele drugačije. U ovoj godini našeg jubileja, kao u grčkoj tragediji, velika sreća preobrati se u veliku nesreću.

Živio si punim plućima i radio najljepši posao u životu – odgajao mlade. Nedostajat će tvoja srčanost, tvoj razbor, tvoje znanje, ali ima ih koji će nastaviti tvoje djelo, a ono nije malo.

Počivaj mirno, amice Zlatko!

Damir Salopek